

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Describe Jewish life in Jerusalem during the period between 1810 and 1840.
2. When did the *Kollel Perushim* become established in Jerusalem?
3. Describe how the property of the *Churva* became the uncontested property of the Ashkenazic community of Jerusalem.
4. Describe the circumstances of the death of R. Chaim Farhi, finance minister to the Pasha of Acco.
5. Describe the toll of the earthquake that hit Safed in 1837.

This and much more will be addressed in the tenth lecture of this series:

**"Beyond the Walls:
The Resettlement and Expansion of Jerusalem".**

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

This lecture is dedicated to the memory and *Li-ilui Nishmas*

רכיל בת אברהם ע"ה

Mrs. Regina Ellenberg of blessed memory

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XX Lecture #10

THE RESETTLEMENT AND REBUILDING OF JERUSALEM

I. Rav Mendel of Shklov and the Rebirth of the Ashkenazic Community of Jerusalem

A.

נעיר בכלל על מצב עיה"ק בעת ההיא ומה שסבלו שם אחינו בני ישראל האשכנזים הפרושים ביחוד בל' שנה האחרונות [של המאה הששית] היהודי היה כהפקר עם כל רכושו מקיר העיר מחוץ לחומה היו שודדי דרכים, וגם בעיר עצמה היה כל אחד מוכרח לסגור הדלתות תיכף בערב. ולבד כל המסים מוטלים על ראש כל איש היה פחד החומסים והגנבים גדולה מאד. כי היו לפעמים פותחים המרתפים ואסמי האוכל, ועיני הבעלים היו רואות ולא היה לאל ידם להצילם, כי יראו לבל יעלילו עליהם כי הוציאו שם רע או גרפו את מאמיני האיסלם. שופטי העיר לא היו מקבלים עדות זולתי מהמושלמים, וכה היה משפטם כל הימים. כשהיה למושלמים איזה סחורה שלא היו יכולים להפטר ממנה, היו מניחים אותם בבית שכניהם היהודים ואחרי כן חזרו ותבעו המעות בע"כ, וכך נהגו אחריהם השאקיים [דולי מים] מסילוואן (מי שילוח) שהיו רגילים להביא המים העירה על חמוריהם, ט"ו פעם בכל יום, וכשאירע להם שלא מכרו כל כך שהבעלי בתים לא היו נצרכים למימיהם או שלא היו כלים מוכנים להריק המים לתוכם היו שופכים המים על החצר וגובים ממנו אחר כך. ככה היו רצוצי משפט כל הימים וגדוליהם ושופטיהם עוד הוסיפו חמס ושוד ככל העולה על רוחם, ויתר מכל נגעה רעתם על בן אירופי הבלתי רגיל בלשונם ולא מכיר נמוסיהם, כי הסכנה רחפה כל רגע על ראשו. ס' תולדות חכמי ירושלם, ר' אריה ליב פרומקין

We will comment in general regarding the situation in the holy city of Jerusalem during this period and the suffering which our brethren of Israel experienced. The suffering [that was the lot of the Jews in Jerusalem] was particularly experienced by the Ashkenazim of the *Kollel Perushim*, during the last thirty years of the sixth century (5570-5600, i.e. 1810-1840). During this period, a Jew and his possession were considered *hefker* (ripe for the plunder). Outside the city's walls, bandits were lurking. Within the city, itself, the [Jews] were forced to immediately lock their doors upon nightfall. Besides the heavy burden of taxation which was placed upon every single individual [without exception], their fear of robbers and thieves was intense. On occasion, these thieves would break open the cellars and food storage areas of the Jews. The owners could only watch [idly by] as they were being ransacked. They had no means to resist, for they were afraid, [that if they did,] those [robbers] would [then take revenge upon them and] slander them [before their courts and make the false claim] that [the resisters] had defamed or cursed the believers of Islam, [a most serious crime, and they would be believed,] as the judges of the city only accepted the testimony of Moslems. This was their legal status during this entire period. [In addition,] if the Moslems had merchandise that they couldn't sell, they would leave it in the homes of their Jewish neighbors. Afterwards, they would go back and demand compensation, which the Jews were forced to pay. Similarly, the water carriers of Silwan (*Mei Shiloach*) would bring water to the city on their donkeys, and return, fifteen times a day. If it happened that they couldn't sell [all of their water,] for instance if the householders didn't need their water, or they didn't have sufficient vessels to hold their water, they would then just spill out the water into the [Jewish] courtyards and then charge them for it afterwards. This was typical of the corruption that the Jews endured during this whole period. Furthermore, the

[Moslem] officials and judges would continually invent new ways of plundering [the Jewish populace]. But the worst hit were the Europeans who were not fluent in the [local] language and weren't familiar with the [local] culture. For them, danger was hovering overhead constantly.
Sefer Toldos Chachmei Yerushalyim, R. Arye Leib Frumkin

B.

אז בתחלת תקע"ו בחדש מרחשון נסע הרב מוהרמ"מ ז"ל וכל בני ביתו וקבע דירתו בעיה"ק ירושלים ת"ו. רשימות הה"ג ר' ישראל משקלוב אודות התחלת ישוב תלמידי הגר"א בארץ ישראל

It was then, at the beginning of [5]576 (1815), in the month of Marcheshvan, that Rav Menachem Mendel, of blessed memory, and his entire family, left [Safed] and moved to the holy city of Jerusalem. **The Notes of HaRav HaGaon R. Yisrael of Shklov Regarding the Beginnings of the Community of the Disciples of Gaon of Vilna**

C.

והגאון ר' מנחם מענדל ז"ל, בבואו בעיה"ק בשנת תקע"ו ליצירה (וכן כל הבאים בעת הזאת) הוכרח להתחפש בשמלות הספרדים, ויהי בודד במועדו בחדר קטן אשר אצלו למענו חכמי ורבני הספרדים ז"ל. ובתחלה בבואו שם התפלל בבית הכנסת "בית א-ל" ביחד עם הספרדים, כי לא היה עמו מנין שלם שיתפלל עמם כפי מנהגו, שם ראהו הגאון הר"מ סוזין, ז"ל ויכר את ערכו הרם ויהי לו אוהב דבק מאח ויכבדהו וינשאהו. אחרי הימים באו מצפת אנשים אחרים מהאשכנזים, אבל עדיין לא היו כמנין שלם, ושכרו אחד מאנשי הספרדים לצרפו למנין עשרה וזכה במנת חלוקה כאשכנזי אשר קבל הפרס ההוא עד מותו. ולפעמים הוכרחו לצרף קטן וספר בידו להשלים להם למנין עשרה. ס' תולדות חכמי ירושלים, ר' אריה לייב פרומקין

HaRav HaGaon R. Menachem Mendel, of blessed memory, upon coming to Jerusalem in the year 5576 (1815), was forced to disguise [his Ashkenazic origins and] dressed up like a Sefardi and lived in seclusion in a small room that was set aside for him by the Sefardic Torah scholars and rabbanim. - When he first came, he *davened* (prayed) in the "Beth E-l" synagogue together with the Sefardim, as there weren't [sufficient Ashkenazim with him to form] a complete *minyan* (quorum of ten) that would have enabled him to *daven* in accordance with his own custom. It was there [in the "Beth El" synagogue] that the Gaon HaRav [Shlomo] Moshe Suzin, of blessed memory, first met [R. Menachem Mendel of Shklov] and recognized his towering stature. Thereupon, he became his fast friend, closer than a brother, and honored and elevated him. Sometime later, other Ashkenazim from Safed came to Jerusalem, but there still weren't enough of them to form a complete *minyan*. [Consequently,] they hired one of the Sefardim to complete the *minyan* of ten, who, as a result, received an allotment (*chaluka*) from the Ashkenazic *kollel* until his dying day. Sometimes, however, [they were still short and] needed to bring a child with a *sefer* in his hand in order to complete the *minyan*. **Sefer Toldos Chachmei Yerushalyim, R. Arye Leib Frumkin**

D.

בשנת התק"ף ליצירה נשמע דבר מלכות מקושטאנטינה שכל החב שעבר עליו יותר מארבעים שנה אשר לא נפרע מהבעלים הוא בטל בהחלט וזה היה לאשכנזים תשועה ומקור נפתח שיוכלו להאחז בעיה"ק. ויועדו יחד וישלחו את הרב ר' יצחק ברוך מקאוונא והרב שלמה זלמן שפירא תלמידו של הגאון החסיד ר"ח מוואלאזין לקושטאנטינה, ויביאו משם את מאמר המלך, כתוב וחתום מהמושאלים הגדול שר המשפט אשר להוד מלכותו השלטן, אל ידי מושלי ושרי עיה"ק, שמעתה אין שום תביעה ודין ומשפט עוד להישמעאלים על חובות הישנים אשר הם נושים ביחודים האשכנזים הראשונים אשר גרו בירושלים בזמן הריסת הישוב, וכל החובות שיש להם על המנוח ר'

יעקב אשכנזי, כלם בטלים ומבוטלים. אולם הישמעאלים כשמעם חק דבר המלכות הלזה שבו והחזיקו בכל החניות אשר בדיר איל אשכנז שהחזיקו בם בימים הראשונים ויאחזו בהם עתה לבעבור יהיה נכיון על החובות האלו העתיקות הראשונות אשר הורישום אבותיהם, אךן הרב הגדול הר"מ סוזין גילה את און מוהרמ"מ ז"ל כי אין כל צדקה להישמעאלים על פי חק נמוסם להחזיק ולהתאחו בבתי דיר המוקדש לבית המדרש ותפלה, ועורר אותו במאד לכל ישקוט בדבר, ויקומו האפרתים הנכבדים הנז': הראש"ז שפירא ו' יצחק [ברוך מקאוונא] והגאון הרמ"ם ז"ל, והתנדבו מהונם להלוות לפדיון הבית הקדוש ההוא ולהוציאו מידי הישמעאלים, וישלחו שלוחים לעיר קושטא, ויביאו פקודה מיד השופט הראשי אל הקאדי אשר בעיה"ק ואל הבאשא לחפש אחר ענין הדיר ההוא בפנקסאות העתיקות בעיה"ק. והשתדלו וגמרו גם עם המופתי ועם הקאדי והבאשא ושאר גדולי המשפטים ויבוקש הדבר וימצא מפורש שהחורבה היא חלק (מולק) האשכנזים מיום כבישת הישמעאלים את העיר הקדושה מידי הנוצרים, ויתנו פירמאן (החלטה) על כל הדברים האלו. ס' תולדות חכמי ירושלם, ר' אריה ליב פרומקין

In the year 5580 (1820) it was reported that the government in Constantinople had issued a proclamation that any outstanding debt [within the realm] that was over forty years old would now be permanently cancelled. For the Ashkenazim, [who had previously been held responsible for debts incurred over a hundred years before,] this presented them with a new lease on life, an opportunity to possess property within the holy city of Jerusalem. After meeting together, the [Ashkenazic Jews of Jerusalem] sent Rav Yitzchak Baruch of Kovno and Rav Shlomo Zalman Shapiro, a disciple of the Gaon and Chasid, Rav Chaim of Volozhin, to Constantinople [to confirm the report]. Subsequently, they returned with an official document issued by the Minister of Justice of the Sublime Porte (the Ottoman government) in the name of the Sultan which was directly addressed to the officials of the holy city of Jerusalem and stated that all old debts, especially those that were incurred by the Ashkenazim who had lived in Jerusalem at the time of the destruction of their settlement, [in 1720,] especially those of Rav Yaakov Ashkenazi, were now permanently cancelled. The Arabs, however, upon hearing this governmental proclamation, took possession of all of the shops in Deir Ashkenaz, the area which had previously been the possession of the Ashkenazim, in order that at least some of the original debt obligations which they had inherited from their forefathers could be collected. However, the great Rav R. [Shlomo] Moshe Suzin, of blessed memory, convinced Rav Mendel [of Shklov], of blessed memory, that the Arabs had no legal rights to the houses of Deir Ashkenazi, as the area had been previously dedicated as a synagogue for study and prayer, and urged him on to take action. Consequently, the previously named leaders together with the Gaon Rav Mendel, of blessed memory, personally committed themselves to borrow sufficient funds to redeem that holy structure and remove it from the hands of the Arabs. Thereupon, they sent emissaries to Constantinople and received a ruling sent from the Chief Judge to the kadi (the Moslem judge) of the holy city [of Jerusalem], to the Pasha, and to the other officials, to search through the old records [of the city]. As a result [of their search], they found [in the official records] that the *Hurva* (the ruins of Deir Ashkenaz) had been the legal possession of the Ashkenazim from the time that the Arabs had wrested control of the holy city from the Crusaders. Consequently, a *firman* (official proclamation) was issued to confirm the above. **Sefer Toldos Chachmei Yerushalyim, R. Arye Leib Frumkin**

E.

וזה העתק הפירמאן שהשיגו בשנת תקפ"ד, ונכתב בשנת 1240 וג' ימים לחדש מוחארים למספר הישמעאלים, וזה לשונו: במושב המשפט אשר נכתב באר היטב על ידי אדוננו השר ראש שופטי הישמעאלים, הנבחר מכל העם ברצונו הטוב, הנכתב ברחמנותו הגדולה הנקרא סייד אל קארי

בעיה"ק ירושלים, מאמר השופט הי"ו, הנה עבר מאמר השופטים הגדולים שחפשו בדרישה וחקירה מהקאדי הנכבד שופט האמת הנמצא בכת"י הטהור, בא באותו היום במקום מושב המשפט הנקרא מחכמאה החכם מנדיל וואקיל (בא כחם ומנהלם) מק"ק אשכנזים בעיה"ק ירושלים, ובקש מהקאדי השופט הנ"ל החתום למעלה ודרש ממנו לדעת ולעמוד על האמת ותוכן הדבר מהחצר הנקרא דיר אל אשכנז, העומד בעיה"ק ירושלים, אשר נחרב והולך מיום ליום רובו ככולו, ובכך דרש וחקר הקאדי השופט האמת אשר הממשלה בידו על הדבר הנזכר לעיל מהאנשים הידועים להם בסוד וגילוי, ונתברר לו בבירור גמור להודיע לכל ולתת לו בכתב מרצונו הטוב כל מה שנתברר לו, אשר הדיר הנזכר אשר הוא ברחוב היהודים, והנה הוא נחרב, ואין בו שום תועלת, וכעת הוא מולק כולל היהודים האשכנזים, והנה היא באתה ברשותם, וכבר היו דרים בו מימות הקדמונים, ומחמת שעלו עול החובות על צוארם, הוכרחו לברוח מאלו המקומות מזה זמן יותר משמנים שנה, ונשאר הדיר הנזכר בלא דיורים, וזה גרם החרבן, וכעת ידוע ומפורסם בין הגדולים והקטנים בשם דיר אשכנזי ואחוזת שלהם שהיה בידם וברשותם מזמן קדמון, וכעת הוא חרב ושם מבלי שום תועלת והנאה, ובכך בקש החכם הנ"ל שיתנו בידו כתב ראיה לעת הצורך, ע"כ כתבנו וחתמנו בחודש מוחארם שנת ארבעים ומאתים ואלף כתב הצעיר הקודם"

ובס"ה הוציאו על הדבר הזה שבעת אלפים ושלוש מאות ואחד עשר גרוש, וישלחו את הישמעאלים משם, ותהי להם לאחוזת. ס' תולדות חכמי ירושלים, ר' אריה פרומקין

The following is a copy of the *firman* (official proclamation) which they received in the year 5584 (1824), written in the Moslem year, 1240, three days into the month of Muharram: "The following [document] was written in a careful manner through the legal scribes of the court through the direction, good will, and great compassion of the Moslem Chief Justice, Sayad, may G-d protect him, [and addressed] to the *kadi* (Moslem judge) of the holy city of Jerusalem: Behold this is the decision of the great judges and is based upon the written testimony of the much respected and true judge, the *kadi*: On this day . . . , in the courtroom, which is called Machkama, the leader of the Ashkenazic community of the holy city of Jerusalem, the sage, R. Mendel, asked that the above named *kadi*, ascertain the truth regarding the status of the courtyard which is called, "Deir Ashkenaz," which is located in the holy city of Jerusalem and, for the most part, is in a ruined state, becoming more so, day by day. Consequently, after carefully investigating the matter, using the powers bestowed upon him by the government, and basing himself upon testimony received from those individuals who were completely knowledgeable in the matter, it became abundantly clear to the true judge, the *kadi* [of Jerusalem], that the above named courtyard in the Jewish section, which is presently in a state of disrepair, offering no benefit [of any kind to the general community] and is now claimed by the *kollel* (community) of Ashkenazic Jews, has always been theirs from time immemorial. However, because of the heavy debt burden placed upon their shoulders over eighty years ago, they were forced to flee, totally abandoning the area. This was the cause of its falling into ruin [and disrepair]. Presently, it has now become common knowledge that the area, Deir Ashkenazi, was in their hands from antiquity and is now in a ruined and desolate state, offering no benefit [to the general community]. Accordingly, the above named sage, [R. Mendel,] requested that a document be given over to him as proof of the above, to be used as needed. We have therefore written and signed this document on this month of Muharram, 1240 . . ." All in all, [R. Mendel and his colleagues] spent 7,311 *grush* to complete this matter and send away the Arabs [that had occupied the site]. From then on, that area became their possession. **Sefer Toldos Chachmei Yerushalyim, R. Arye Frumkin**

F.

והביאני לירושלם עיר קדוש אלוקינו, וגם שם היו הקב"ה ויראיו הן הן רוזני גבאי כו' בעזרי, וקבעתי בעז"ה ביה"מ וביהכ"נ לתורה ולתפלה, ועתה עזרני ד' להוציא את החרבה שבירושלם שהיה של אחינו האשכנזים מימי קדם יותר ממאה שנה בית הכנסת בתוכה ונהפכה לזרים ולנכרים, ונעשה חרבה ושוממה, ועתה ברוב רחמיו וחסדיו הוצאתי מידם. הרב הגאון ר' מנחם מנדל משקלאוו, הקדמה לס' שער הצמצום, הובא בס' תולדות חכמי ירושלם

He brought me to the city of Jerusalem, [a city] sanctified by our G-d. And even there, the Holy One, blessed be He, together with those that fear Him, the noble officers [of the charity funds] were there to aid me. I set up, with Hashem's help, a *Bais Medrash* (study hall) and *Bais Haknesses* (synagogue) for the purpose of the study of Torah and for prayer. And now Hashem has aided me to extract the Hurvah in Jerusalem, which has belonged to our Ashkenazic brethren for more than a hundred years, and which contains a *Bais Haknesses* (synagogue), and had been turned over to strangers and foreigners and had become a ruin and a place of desolation. And now, in His immense mercy and kindness, I extracted it from their hands. **HaRav haGaon R. Menachem Mendel of Shklov, Preface to the Sefer Shaar HaTzimtzum, quoted in Chachmei Yerushalaim by R. Aryeh Leib Frumkin**

II. Terror Under the Rule of the Pasha

A.

ויהי בשנת התקע"ט ליצירה בער"ח אלול נהרג השר הגביר הנ"ל ע"י הבאשא השר החדש אשר הקים עליו עבדא בישא ויהרגהו אחר תעניתו בערב ר"ח אחר תפלת ערבית במדרגות בעליית ביתו ויחנקהו ויזרקהו לים עכו. וגם קבורה לא היתה לו וזה תכן ענינו בקצרה: השר הגביר הנזכר ר' חיים פרחי ז"ל ממשפחת פרחי בדמשק גדלו המלך וישב שם בעיר עכו, וביתו היה פתוח לרוחה איש טוב ואהוב ועושה חסד לאחינו בני ישראל אשר לא שמעו בזמנו קול נוגש ותהי להם גם הנחה ממס המלך. ויהי שם בעכו שר אחד ולו בן קטן ושמו עבדאללה וכאשר מת סולימאן פאשא בחר לו הגביר את עבדאללה וישימהו לפאשא תחתיו כי גדול השר פרחי בעיני המלך ועל פיו העמיד הפאשא ועל פיו הורד. ואת עבדאללה בחר הגביר כי חנכו וגדלו וילמדהו דעת וחכמה ויהי לו כבן. ואחרי שנה למלכו כאשר הוכיחהו הצדיק כי לא באמונה הוא עושה ראה הבליעל כי הצדיק הזה יהיה לו תמיד למכשול ולפוקח ולמנוע אותו מכל מעשה רשע, שם לו בסתר עלילות דברים לאמר כי הוא מרד במלכות ובן מות הוא. וגדולי הישמעאלים גלו את און הצדיק למען יברח וימלט. אך הצדיק מאן לעשות פן ישפוך חמתו על עם ד' השרידים אשר בארץ וכיום צומו בערב ראש חדש אלול בא שר א' עם אנשי חיל ויקרא מאמר המשפט של הפאשא כי בן מות הוא ויחנקהו ולמחרת היום לקחו את כל אשר מצאו וגויתו הושלכה הימה. אשתו הצדקת וכל ב"ב ברחו לדמשק ותמת בדרך נוסה ותקבר עיר צפת. רשימות הה"ג ר' ישראל משקלוב אודות התחלת ישוב תלמידי הגר"א בארץ ישראל

And it came to pass, in the year 5579 (1819), on the eve of *Rosh Chodesh Elul*, that the government minister and philanthropist, [R. Chaim Farhi,] was murdered by order of the Pasha, the newly appointed leader, the treacherous servant which [R. Chaim Farhi], himself, had put into office. [The Pasha] had him murdered in the evening following the fast of *Erev Rosh Chodesh Elul* (the day prior to the Hebrew month of Elul), as [R. Chaim Farhi] was ascending up to the steps of his home, having just completed his evening prayers After choking him to death, the [murderers] threw his [lifeless] body into the [Mediterranean] sea, right off the shore of Acco. He wasn't even given a burial. The following is a summary of the events [surrounding this incident]: The above mentioned governmental minister and philanthropist, R. Chaim Farhi, of blessed memory, a member of the Farhi family of Damascus, was promoted to a high position by

the king and lived in the city of Acco. His home was open [to all guests]. He was a good and beloved person and acted kindly to his fellow Jews. [Through his influence,] there were no reports of any unjust pressure placed upon Jews and they were relieved from the royal taxes. There was a minister (governor) in Acco who had a young son by the name of Abdullah. When Suleiman Pasha died [in 1818], the philanthropist chose this Abdullah and placed him in the position of *pasha* (governor or warlord) in [Suleiman's] stead, for Minister Farhi was held in high esteem by the king. Through his influence, a *pasha* could be appointed or dismissed. The reason the philanthropist [R. Chaim] had chosen Abdullah was because he had personally trained him, appointing him to increasing positions of power, and shared with him his wisdom. He was to him like a son. But after a year of being *pasha* (governor), in the wake of an incident where [R. Chaim] had rebuked [Abdullah] for not acting with integrity, this fiend realized that this saint, [R. Chaim,] would always be for him an obstacle, preventing him, through [R. Farhi's] oversight, from realizing his evil plans. Consequently, without his knowledge, [Abdullah] falsely accused [R. Chaim] of being a traitor and had him condemned to death. Other Arab leaders, however, informed [R. Chaim] of [Abdullah's planned assassination] so that we would be able to escape. This *tzaddik* (saint), refused to do so, for he reasoned that Abdullah, in his frustration, would then vent his anger upon the Jews that remained in his realm. As a result, on the fast day, on the eve of *Rosh Chodesh Elul*, an officer with a troop of soldiers came up to him, and after reading to him the death sentence that was pronounced by the *pasha*, [his troops] choked him to death. The very next day, they ransacked his home and threw his body into the sea. His righteous wife and his entire family fled to Damascus. She died, however, on the road while fleeing and was buried in the city of Safed. **The Notes of HaRav HaGaon R. Yisrael of Shklov**

B.

ואחי הצדיק ר' שלמה ור' רפאל ור' משה פרחי הגבירים אשר בדמשק שכרו את סולימאן פאשא מדמשק ומוסטפי פאשא מאלעפפא ועוד שני פאשאים, מחנה גדול מאנשי חיל, ובידם היה מאמר של שיך אל איסלם יועץ המלך, ויבואו בחדש ניסן שנת התקפ"א להלחם עם עבדאללה ולנקום ממנו דמי אחיהם הקדוש. ויחנו על גשר הירדן ויברחו חיל הרשע מפניהם ויבאו ויצורו על עכו ארבעה עשר ירחים ויהי שמה רעב נורא. אך בעונות שחקה השעה להרשע הנ"ל כי שחד מאנשיו להמית את הצדיק ר' בשלמה בסתר בסם המות וגם הפאשא מוסטאפי נלחם במרמה. והגביר ר' רפאל ראה כי מת אחיו ויירא ויחזור דמשקה הוא וסולימאן פאשא. שם

The brothers of the [deceased] *tzaddik* (saint), R. Shlomo, R. Raphael, and R. Moshe Farhi, the philanthropists that lived in Damascus, hired Suleiman, the *pasha* (governor) of Damascus, Mustafi, the *pasha* of Aleppo, and two other *pashas*, together with a large army under their command. The [brothers] carried with them a written statement issued by Sheik el Islam, the king's advisor. In the month of Nissan, 5781 (1821), they came together [with their armies] to wage war against Abdullah and to revenge the blood of their holy brother. They first camped adjacent to the bridge over the Jordan, with the forces of that evil [Abdullah] in retreat. They then laid a siege to Acco for a period of fourteen months, creating there a terrible famine. However, due to [our] sins, that evil one was favored by good fortune (lit. the hour smiled upon him), for he bribed one of his men to secretly poison to death the *tzaddik* (saintly) R. Shlomo. In addition, the *pasha* Mustafi only feigned fighting. The philanthropist, R. Raphael, after seeing that his brother [R. Shlomo] had died, became frightened and returned to Damascus together with Suleiman *Pasha*. **Ibid.**

C.

אז גדל הפחד כי נוטל עמוד החופף בצלו על כלל אחינו בית ישראל מה אספר רב הפחד והצרות שעברו עלינו. באותו שבת ב' אלול נלקחו בפקודת השר הנ"ל כל היהודים אשכנזים וספרדים אל

מבצר הגדול של מושל העיר ולא ידענו למה ועל מה והיינו שם כל השבת ומוצאי שבת. והעיקר רצו לדעת מספר נפשות כלנו כי מסרו להשר שיש כמה אלפים נפשות יהודים אשר הגביר לא היה נותן עבורם כרגא דמלכותא. ואף כי אמרנא צמצום המספר לא הועיל. ויאבו להכות את ראשי העדה. אז אמרתי לפני מושל העיר ושירי עכו: ישלחו עמנו משרתיהם ונביא הדפתראות שלנו הרשום שם סך מספר עדתנו המכוון כפי שאנו מקובצים פה. ויעשו ככה ולמחר הטילו עלינו כרגא דמלכותא בעד עשר שנים כפי הסך שעלה, ונהי בצרה גדולה. אך מהשמים הקדים בעל הסבות רפואות תעלה ארוכה לעם נדף, אחינו האשכנזים יצ"ו הנעלבים ונרדפים ונדחקים מכל צד ופינה ויעבור בעתות האלו שר גדול מניסטרי דקיסר רוסיה יר"ה והיה גם בירושלם ומשם נסע לעכו ושלחנו אנשים ונודיעהו כי גרים אנחנו פה ממדינות המלכים האדירות ופראי אדם קמים עלינו להכריתנו מאה"ק. ויקם והלך להשר הגדול מעכו ויראהו כתבי נמוסי המלכים וחותמי מתוגר כי אין לו ממשלה באנשי הקיר"ה ממדינות אחרים. וישיבהו כי לא צוה לקחת המסים רק מאנשי הספרדים אנשי מדינתו ויגער המינסטר על הקונסול היושב בעכו על שאינו שומר גרי מדינתו אשר לזאת הושב הוא שם, וישלחהו צפתה. ויבא הנה ויעש פשר שיתנו האשכנזים כל שנה ח"י כיסים (הכיס הוא חמש מאות גרוש) בעד הקרקעות והבתים לבד ג' כיסים דמי פתחים, וכשיותן כל זה יותן להם כל החירות. ואנכי נסעתי עם הקונסול ופקיד אחד דאנשי וואלין לעכו ויגמור שמה הדבר וימסור לנו כתוב וחתום בחותם השר שמחויבים לשמרנו ואת בתינו לעולם ובריתו נאמן לנו עד נעשה המלחמת . . . ומלחמת הרוסים עם התוגר כי אז הפיר השר את בריתו וגם עליו היה מלחמה מהתוגר על מרדו בו, ושירים – פחות – שולחו לצור על עכו ותהי עכו סגורה ומסוגרת והקונסול פנימה. אז קמו עלינו מוסרים אחרים וילשינו אותנו בפני השר החצוני שונא שר עכו ויטל עלינו ששה כיסים ויתן אותי ואת ראשי ממוני חסידי וואלין בבית הסהר ונהי בפחד גדול והכריחנו לסלק המגיע בשבוע אחת ואנחנו שלחנו לביירוט מקום מושב קונסול . . . ולא אבה להתערב בזה עדי הרביתי לכתוב לידידי השר הגדול ר' אליהו פיצאטי ה"ו קונסלר הגדול של הקיר"ה וישלח למשרתו קונסול ביירות לילך עם אגרתו ואנשיו להשר החצוני להצילנו. וילך וירא אל השר כי בשקר הושם עלינו עלילות דברים לפי חשבון הפנקסאות של מר אביו ששלמנו לעולם את המגיע להם וביני וביני הלכו המצירים החצונים ועכו נפתחה אבל אנחנו כבר הוכרחנו לתת הסך הנ"ל. אחר זה השתרגו עלינו עוד חובות רבות בגבור קיסר רוסיא במלחמה אז כעס השר על הקונסלר ושללו, והוסיף ט' אלפים גרוש על היהודים, שלשה עלינו ועל האשכנזים בטבריא. ונתננו על ידי קונסלר עכו, וכתבתי עוד ושלחתי להשר סיר אליהו פיצאטו, וישלח להשר דעכו שיחזור המעות ואם לא יודיע מזה להשולטאן דקושטא והחזיר את המעות ואכלום הקונסלר. ולא היה לנו תועלת ועזר. רשימות הה"ג ר' ישראל משקלוב אודות התחלת ישוב תלמידי הגר"א

It was then that fear gripped [the Jewish populace] as the pillar which had provided protection for all of his Jewish brethren had [now] been removed. I cannot begin to describe the fear and the troubles that we then experienced. On that very Shabbos, on the second of Elul, by decree of the *pasha*, all of the Jews, Ashkenazim and Sefardim alike, were herded into the large fortress of the ruler of the city [of Safed]. We had no idea, [at the time,] what had precipitated this action and what was its purpose. We stayed there the entire Shabbos and Motzoei Shabbos. The real reason for this was that they wanted to get an exact count of the entire Jewish populace, for [informers] had told the *pasha* that there were many thousands of Jews [in Safed] who, due to the influence of the philanthropist [R. Chaim Farhi], had not paid [their share of] taxes to the government. Even though we informed them of the exact amount of the Jewish population, it didn't help [as they didn't believe us], and they were preparing to torture the heads of the community. I then spoke to the ruler of the city and to the officials of Acco that they should send us their servants and we will bring them the official documentation of the numbers of our community, [and show them that the true number of Jews in Safed] coincides exactly to the number that are gathered

here together now. They followed the directive but the next day they imposed upon us the back taxes of the past ten years. We found ourselves, then, in terrible straits. From Heaven, however, the Cause of all causes, had already put in place the cure for the oppressed people, our brethren, the Ashkenazim, may Hashem protect them, who were [constantly being] humiliated, pursued, and pressed from all sides. During this period, the great minister of the Czar of Russia, may Hashem exalt his honor, had just visited Jerusalem and had traveled from there to Acco. We sent a delegation to inform him that we, who are presently living here in this land, actually hail from the great country of the Czar and are his subjects, and are being harassed by some [local] ruffians who wish to destroy our presence in this holy land. The minister then arose and went to the great governor of Acco and showed him the royal documents and signature of the Sultan of Turkey that stated they he had no authority over the subjects of the Czar who lived here. - [The *pasha*] replied that he only ordered that taxes be paid by the Sefardim, *his* subjects. The minister then loudly criticized the consul, [the representative of the Czar in the land,] who resided in Acco, for not safeguarding the Russian immigrants, as this was his primary function, and sent him to Safed. As soon as he came here, he worked out a compromise that the Ashkenazim give eighteen purse fulls, (each purse contained 500 *grush*) for use of the land and houses. This was besides the three purses that they pay for the use of the doorways (*pesachim*). [Now they agreed that] as soon as this sum would be paid, they (the Ashkenazim) would be given their freedom. I then traveled with the consul and one of the officials of the Volhyn community to Acco where the terms were finalized and a document, signed and sealed with the seal of the *pasha* stating that they are obligated to protect us and our homes forever. This covenant was faithfully upheld until war broke out between Russia and Turkey [in 1828]. It was then that the *pasha* violated his commitment. At that time, also, Turkey was waging war with the *pasha*, for he had rebelled against the government of Turkey and the Sultan sent out his generals to lay siege to Acco. At that time, Acco was totally closed and inaccessible with the [Russian] consul secluded inside the city. It was then that other slanderers arose and libeled us to the Turkish official who ruled over an adjacent area (*sar hachitzoni*) [and took control over Safed in the absence of the administration in Acco], an avowed enemy of the *pasha* of Acco. He, thereupon, placed upon us a fee of six purses and placed myself and the leaders of the Chasidic community of Volhyn in prison. We were very terrified and they forced us to pay a week's worth of [this imposed debt]. We then sent a messenger to the [Russian] consul who resided in Beirut, but he didn't want to get involved. I then took the effort to write to R. Eliyahu Fitzati, may Hashem watch over him, the chief consul and representative of the Czar. Thereupon, he ordered his employee, the consul in Beirut, to immediately go with his men to the *sar hachitzoni* with an official letter demanding our release. [The consul] then traveled there and showed the official that we were being falsely accused, and, based upon the records of the official's father, we had always paid in the past what we owed. In the middle of these discussions, the siege of Acco was lifted and the officials of the adjacent area left. We, however, had been forced to pay the above mentioned fee. Afterwards we incurred further debts when the forces of the Czar defeated the Turks [in the year 1829]. Consequently, the *pasha* took out his anger at the [Russian] consul and deprived him of his powers. The *pasha* then imposed a tax of 9,000 *grush* on the Jews. 3,000 of them were to be paid by the Ashkenazim of Safed and Tiberias through the [Russian] consul of Acco. I once again wrote to the minister, Sir Eliyahu Fitzato who demanded that the *pasha* return the money and threatened him [that if he didn't] he would inform on him to the Sultan. Thereupon [the *pasha*] returned the money to the consul, but the consul squandered the money and we had no further recourse. **The Notes of HaRav HaGaon R. Yisrael of Shklov**

D.

בשנת תקפ"ה בחודש אדר, היו בצפת גשמים ורוחות עצומים מכול ממש ירד על העיר הקדושה הזאת המלומדת ביסורים. היו מפולות רבים של בתים העיר כולה כמעט נחרבה. גם הבית בו גר הוא (ר' ישראל) ומשפחתו נפל עליהם כליל י"ג באדר. ובחמלת ד' עליהם ניצלו כולם. תולדות הגאון המחבר [הה"ג ר' ישראל משקלאב] הנדפס בהקדמת ספר פאת השלחן

In the year 5585 (1825) in the month of Adar the holy city of Safed, already so used to suffering, experienced terrible rain storms and high winds of epic proportions. The houses of the city collapsed and the entire city was almost in ruins. On the night of the thirteenth of Adar, the house in which [Rav Yisrael of Shklov] lived collapsed, the walls falling upon him and his family. By the grace of G-d, they were all spared. **Biography of R. Yisrael of Shklov by Rav Binyamin Mintz, printed in the introduction to the Sefer P'as HaShulchan**

E.

אחר כך שנת תקפ"ו מוצאי שביעית עלה לפה הרב הגדול הצדיק ר' חיים כהן ז"ל הרב מפינסק ונעשה הוות דבר גדול מאד, ואני אז התחזקתי ועשיתי הסגרים לכל אחינו כי זאת מודעת משמרת לדורות עצת רבותינו חז"ל בגמרא הקדושה (ב"ק ס:): דבר בעיר כנס רגליך וסגור דלתיך בעדיך, רק שיזוהרו בכל השמירות לבלי צאת החוצה, ובכל כחי ומוחי ותוכי ידעתי ונתתי אל לבי להשיג הלוואות לתת לכל אנשי כוללנו ולכל עניי כוללנו שלא היה להם בתי הסגר והשבתים בכפר פקיעין ששם היה שקט ב"ה וב"ש. ותיתי לי לעלמא דאתי שהייתי גרמא בהצלת נפשות יקרות מכולל ספרדים ומכולל חסידים נעדרו ר"ל מכל אחד כשלש מאות נפשות ומכוללנו ב"ה לא נעדר רק בערך עשרה או י"ב, ובזה תינוקות ונשים שלא שמעו לדברי אזהרתי, ואז היה תוקף הדין פה ובירושלם, ובעזרת ד' מכוללנו נצולו כולם. רשימות הה"ג ר' ישראל משקלוב אודות התחלת ישוב תלמידי הגר"א בארץ ישראל

Afterwards, in the year 5586 (1826), on *Motzoei Sheviyis* (lit. the year after the seventh, i.e. the year after the *Shemitta* year), the great *tzaddik* HaRav Chaim Kohen, of blessed memory, the Chief Rabbi of Pinsk, arrived here. At the same time there was an outbreak of a terrible plague. I then took the initiative and made shutters for all of our brethren, for this is a well known protection from plague that dates from antiquity, as our teachers, our Sages of blessed memory, advised in the holy Talmud (Bava Kama 60b), "If there is a plague in your city, stay indoors and close the doors for protection," i.e. [besides keeping the house insulated from the surrounding air,] they should take all precautions from going outside. I exerted all of my strength and inventiveness into this project and I procured loans for all of the members of our *kollel* (community) [to purchase shutters and provisions]. I moved all of those impoverished members of the *kollel* (community) whose homes could not be shuttered to *kefar Pekiyin*, as it was safe there, *Baruch Hu U'Baruch Sh'mo*. May this act be considered meritorious on my behalf to gain entrance into the next world, because through me, only some 10 or 12 died in the plague. These were children and women who didn't heed my warnings. Unfortunately, each of the other *kollels* (communities), the *kollel* of Sefardim, and the *kollel* of Chasidim, suffered the loss of some 300 souls. At the same period, there was a terrible judgement in Jerusalem (i.e. the outbreak of a plague). With Hashem's help our entire *kollel* was saved. **The Notes of HaRav HaGaon R. Yisrael of Shklov**

III. The Destruction of Safed and the Beginning of a New Era in Jerusalem

A.

במשך השנים האלו אחר שנת התקפ"ד נשתנו סדרי הממשלה בארה"ק כי השר מחמד עלי פאשא מרד במלכו בשולטאן מחמוד אשר בקושטא בש' תקצ"ב וימלוך לבדו בכל ארץ מצרים וסוריא וארץ ישראל וכל הערב עד נהר פרת. והוא אשר החל להתנהג באורח משפט ומישרים. ושבר מלמעו עול השר הצורר עבדאללא פאשא בעכו אשר הרג את השר פרחי והצר ליהודים. וישלח עליו את בנו אברהם פאשא והוליכו בשביה מצרימה. והשבית גם את מלחמת הפלאהין, והמרד הגדול שהיה עליו בשנת תקצ"ד, והעניש קשה את כל המתקוממים והשוללים עד ששם איברהים היה לפחד ולמורא גם להבדווים היותר פראים. והנהיג את ארצו בדרך משפט וצדקה, וכרת ברית עם מושלי אירופי וקונסולי מדינותיהם, שהם יעמדו בפרץ לנתיני ממשלתם ושאין עוד רשות לשופטי האיסלאם לדון בן מדינה אחרות רק ע"י קאנסול מדינתו בלבד. ס' תולדות חכמי ירושלים, ר' אריה פרומקין

During the period following the year 5584 (1824), there was a change in government in our holy land, as the governor, Mehmed (Muhammad) Ali Pasha rebelled against Sultan Mahmud [II] of Turkey in the year 5592 (1831) and became the sole ruler of all of Egypt, Syria, Eretz Yisrael, and all of Arabia up until the Euphrates. [Mehmed Ali] was the first to act in a just and upright way. He broke the jaws of the yoke of the evil governor Abdullah Pasha of Acco, who killed the [finance] minister [R. Chaim] Farhi and tormented the Jews. [Mehmed (Muhammad) Ali Pasha] sent his son (or adoptive son) Ibrahim Pasha to do battle against him and carried him off in captivity to Egypt. [Ibrahim] also put an end to the war of the fellahin (Arab peasants), the great rebellion of 1834, and strongly punished all of the rebels and plunderers. The very mention of the name "Ibrahim" brought fear and trembling, even to the most wild of the Bedouins, and he instituted law and order in his land. He [also] signed pacts with the European leaders and the consuls who represented their lands, that they would stand in the breach [to defend] their respective subjects [who lived in Eretz Yisrael] and that the Moslem judges would no longer have jurisdiction over [their subjects]. Issues amongst them would be judged solely by the consul of their country. **Toldos Chachmei Yerushalayim, R. Aryeh Frumkin**

B.

לא רבו ימי המנוחה בשנת תקצ"ד ביום ה' לחודש סיון התחיל מרד הדרוזים. הדרוזים והפלחים בסביבת צפת מרדו באיברהים פחה, מושל מצרים השליט בארץ ישראל בימים ההם. פרצו פרעות איומות שנמשכו שלשים ושלשה ימים. ביחוד שפכו חמתם ביהודים. הם התפרצו לבתי היהודים, שדדו אותם ורוקנו את התושבים היהודים מכל רכושם. אנשים רבים שהעזו להתנגד להם נרצחו הם גם התפרצו לבתי הכנסיות ולבתי המדרשות, שדדו אותם קרעו את ספרי התורה וספרי קודש אחרים ולבסוף החריבו את הבתים ואת כל אשר בהם. גם בתים פרטיים יהודיים נחרבו על ידיהם. וביניהם בית דפוסו של ר' ישראל בק. בו היה נמצא הספר פאת השולחן מוכן לדפוס. המכונות וכל אשר בדפוס נהרס. הספר פאת השולחן ניצל בנס, והופיע בעוד כמה שנים באותו דפוס שנבנה מחדש. רוב תושבי צפת ברחו להרים, רובם לכפרי עין זיתון. הם השתדלו להודיע על הפרעות לעולם הגדול כדי שיבואו לעזרתם אבל המורדים העמידו משמרות על כל הדרכים ולא נתנו לאיש לצאת. אבל השי"ת עזר להם. איש אחד עבר מביירות, רבי ישראל הודיע על ידו על הפרעות לצירי הממשלות האירופיות הזרות והם הודיעו על כל לאיבאהים פחה. הוא שלח מיד צבא במספר גדול לצפת הכניע את המורדים והסדר הושב על כנו. החפצים שנמצאו אצל השודדים הוחזרו ליהודים אבל היו אלה חפצים כמעט בלי ערך. העיר היתה חרבה. לאחר שרבי ישראל זצ"ל עשה כל אשר ביכלתו לעזור לנשדדים ולמשפחות שאיבדו את יקיריהם הוא יכול היה שוב לתת את מחשבותיו לעניני רוח ובנין. הוא שוב סידר את השיעורים ללימוד התורה, והכין את ספרו שוב לדפוס. הספר יצא בשנת תקצ"ו בצפת. תולדות הרה"ג ר' ישראל משקלוב אשר בהקדמה לספר פאת השולחן

The days of tranquility did not last long, for in the year 5594 (1834), on the fifth day of the month of Sivan, the Druze rebellion began. The Druze and the fellahin (Arab peasants) in the vicinity of Safed were rebelling against Ibrahim Pasha, the Egyptian governor who controlled Eretz Yisrael during that period. Terrible rioting broke out that lasted for thirty three days and the rioters particularly vented their anger at the Jews. They broke into the Jewish homes, plundered and emptied their contents and left the Jews without anything. Those who were courageous enough to fight back were killed. They also broke into the synagogues and study halls, plundered the contents, ripped apart the *Sifrei Torah* and other holy *sefarim*, and then destroyed the buildings and [any remaining] contents. In addition, Jewish homes were also destroyed by them. Amongst them were the house of R. Yisrael Bak, [the printer,] which contained the *sefer P'as HaShulchan* [by R. Yisrael of Shklov], which was being prepared to be printed. All of the printing machinery was destroyed by them but the *Sefer P'as HaShulchan* was miraculously saved. That *sefer* was finally printed years later by the same printer on newly built machinery. Most of the residents of Safed fled to the hills, most of those going to the villages of *Ein Zaiton*. The [victims] attempted to inform the broader world of the riots, so that they would come to their aid, but the rebels placed guards on the roads and didn't let anyone leave. Hashem, may He be blessed, nevertheless helped them. A certain person was traveling through from Beirut. Rabbi Yisrael had him go inform the officials of the foreign European powers [concerning what was happening] and they [in turn] gave all of the information to Ibrahim Pasha. He, thereupon, sent a large troop of soldiers to Safed and subdued the rebels and made sure that things returned back to their normal order. The items that were found in the possession of the plunderers were returned to the Jews but those items, however, were almost worthless. The city itself was in ruins. After Rabbi Yisrael, of blessed memory, did all that was in his power to help the victims and the families that had lost their most precious possessions, he was then able to focus his thoughts on spiritual matters and rebuilding [the *kollel*]. He reinstated the *shiurim* (study sessions and lectures) for the study of Torah and again prepared his *sefer* to be printed. The *sefer* was finally printed in the year 5596 (1836) in Safed. **Biography of R. Yisrael of Shklov by Rav Binyamin Mintz, printed in the introduction to the Sefer P'as HaShulchan**

C.

וכאשר לא עצרו הרבנים כח לבנות הנהרסות על מקום דיר אל אשכנז עד אשר נשתנו כל סדרי הממשלה, הסכימו כלם בשנת תקצ"ו לבקש רשיון מלך מצרים על הדבר הזה, ויער ד' את רוח הרב ר' אברהם ש"ז צורף מקידאן, לרדת מצרימה, וקונסולי אוסטריא ורוסיא דברו על לב מלך מצרים להטיב עם היהודים האשכנזים ולתת להם הרשיון לבנות הנהרסות. ובכח התעודה שהשיג בפירמאן השני הצליח להתפשר עם הנושים ולהוציא הנחלה מידם, ובי"ט לחדש אלול התקצ"ו עלו בעצם היום לפנות אבניה ולנקותה מערמת עפרה, ואז נבנה הבית הכנסת הגדול "מנחם ציון" לתורה ולתפלה, ונעשה שם בית ועד לחכמים ובד"ץ ובנו עליו גם עזרת נשים ובית טבילה. ס' תולדות חכמי ירושלים, ר' אריה פרומקין

The Rabbanim tried with all of their might to [receive permission] to rebuild the ruins of Deir el Ashkenaz, [but without success]. Because the new government [of Mehmed Ali] had changed the mode of governance, they all agreed to ask permission of the king of Egypt (Mehmed Ali) regarding this matter. Hashem inspired Rav Avraham Shlomo Zalman Tzoref of Keidan to go down to Egypt [and through his efforts,] the consuls of Austria and Russia convinced the king of Egypt to bestow benefit upon the Ashkenazic Jews and grant them permission to rebuild the ruins. Through the power that was inherent in the document of this second *firman* (the first one being acquired through R. Menachem Mendel of Shklov), [R. Tzoref] was successfully able to reach an agreement with the creditors and to release the property that was [the Jewish

community's] just inheritance from their hands. On the nineteenth day of the month of Elul 5596 (1836) the [members of the community] went up to clear the [Deir Ashkenaz] of its stones and to clean it off from its accumulated piles of dirt. It was then that the great synagogue, "Menachem Tzion," was built as a center of Torah and prayer. A meeting room for scholars and a courtroom was made there [in the building] as well as a women's gallery and a mikveh. **Toldos Chachmei Yerushalayim, R. Aryeh Frumkin**

D.

ואע"פ שרבי ישראל ישב בצפת, הוא היה המנהיג לא רק על הישוב היהודי באותה עיר אלא של הישוב כולו בארץ ישראל. הוא דאג גם לישוב האשכנזי החדש שהתחיל להתפתח בירושלים. כאן היו בעיות קשות מאד, אולי עוד יותר קשות מאשר בצפת, רדיפות הגויים, המתיחות בין האשכנזים והספרדים, חוסר בתי כנסיות, בגלל זה שהגויים הסיתו את השלטונות שלא יתנו ליהודים האשכנזים לבנות בית כנסת, אפילו לא לקנות חלקת אדמה לבניית מקדש מעט. ולבסוף המסים הקשים והחובות שרצו על קהלת האשכנזים הקטנה מזה שנים. רבי ישראל עמל ויגע יומם ולילה כדי לשבור את העול הקשה הזה. הוא עמד בקשר עם הממשלה בענין זה ועם ראש היהודים בחו"ל. בעיקר עם ראשי הכולל באמסטרדם. הפקידים ואמרמכלים שנתנו בו אימץ בלי גבול. הכולל האמסטרדאמי החליט, לפי הצעתו של רבי ישראל זצ"ל, לתת את הכספים הנחוצים לקניית חצר מיוחדת בירושלים לשם הקמת בית כנסת ובית מדרש לקהלת הפרושים. לשם כך הוא יצא במוש"ק בעשרה בטבת שנת תקצ"ז, מצפת לירושלים ועלה בידו אחרי עמל רב לגמור את הקניה והקים שם את בית הכנסת שקראו בשם סוכת שלם. אולם אחרי זמן קצר, הגיעה אליו הבשורה הרעה על הרעש. תולדות הרה"ג ר' ישראל משקלוב אשר בהקדמה לספר פאת השלחן

Even though Rabbi Yisrael lived in Safed, he wasn't just the leader of the [Ashkenazic] community of that city but [the leader] of [all of] the [Ashkenazic] communities within Eretz Yisrael. He was [particularly] concerned about the new Ashkenazic community in Jerusalem that was just beginning to develop. In Jerusalem there were very difficult problems, perhaps even more difficult than in Safed. There were [multiple incidents of] persecution by the Gentiles and there was [continuing] tension between the Ashkenazim and the Sefardim. There was [also] a lack of synagogues [for the burgeoning population]. This was because the Gentiles prevailed upon the authorities not to give permission to the Ashkenazim to build a synagogue and nor even grant them permission to acquire land upon which a future synagogue (lit. a minor Temple) might be built. And to compound everything else, there were the terrible taxes and the outstanding debts, accumulated over years, which weighed upon the Ashkenazic community. Rabbi Yisrael toiled day and night to break the yoke of that terrible burden. He was in constant contact with the authorities regarding this matter as well as with the Jewish leadership outside of Eretz Yisrael, especially with the heads of the *kollel* in Amsterdam, its trustees and officers, who trusted him without reservation. The Amsterdam *kollel* decided to approve the proposal made by Rabbi Yisrael, of blessed memory, and to give him the necessary funds with which to acquire a special courtyard in Jerusalem to establish therein a synagogue and study hall for the community of the *Perushim*. For that purpose, on *Motzoei Shabbos Kodesh*, the tenth of Teves, 5597 (1836), [R. Yisrael] traveled from Safed to Jerusalem and, after much effort to complete the transaction, was finally able to establish on those premises a synagogue, which he called, "Sukkas Shalem". Unfortunately, a short time later, the bad news reached them regarding the earthquake [in Safed]. **Biography of R. Yisrael of Shklov by Rav Binyamin Mintz, printed in the introduction to the Sefer P'as HaShulchan**

E.

ביום כ"ד טבת שעבר (תקצ"ז) לעת מנחה בא רעש גדול ונורא מאת המביט לארץ ותרעד ופה ג"כ הזיק לכמה בתים וחצרות וכל העיר פחדה אבל תלב"ה לא הוזק שום אדם, ובשכם נפלו בתים וכל החנויות ונהרגו כמו ששים נפשות. אך בגליל הקדש אהה! כי נהפכו צפת וטבריה כמהפכת . . . נפלו ונהרסו כל הבתים וכל הבתי כנסיות דק"ק ספרדים ודק"ק חסידים ושלנו ק"ק פרושים נחרבו. ולא ניכר שום בית ורחוב או שוק עוד. גם חומת טבריה נפלה. ואש יצאה מים כנרת ויצף הים על העיר. מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה, ואבכה את חללי בת עמי כי נהרגו מכוללנו ערך מאתים נפשות. ושלחו לי הרשימה מנפשות יתר הפלטה שלנו, ערומים נותרו מלבד אותן שהלכו אתי לירושלם ואשר נסעו משם קודם לכן. ומכולל חסידים נהרגו בעוה"ר יותר ויותר. והנשארים לחיים יש ק"ק נפשות מוכים ובעלי מומין חסרי יד ורגל. ומכולל הספרדים נהרגו רובם בעוה"ר, וגם הרבנים המובהקים החכמים הכוללים הצדיקים מנהיגי הכולל ה"ה הרב כמהר"ר אברהם אנהורי זצ"ל ואח נפשי הרב כמהר"ר נסים זרחיה אזולאי זצ"ל והרב כמהר"ר חיים יוסף צרפתי זצ"ל תנצב"ה. סוף דבר, בין הכל נהרגו בצפת תוב"ב ערך שני אלפים נפשות ויותר. וכך בעה"ק טבריה תוב"ב נהרגו הרבה בעוה"ר, רק שם ניצולו כמה רבנים וחכמים ומנהיגי העיר, גם הרב המופלא כמהר"ר חיים ניסים אבואלעפיא נ"י ניצול, אך רגלו שבורה.

ראשי כאבן הרחים ועיני חשכו מרוב הצרות, כי החיים מוטלים ברעב ובצמא, גשם ושלג יורד עליהם, ואין בית ואין המכסה ביום קרה, והנה שלחתי את אנשי צפת שהיו עמי פה וגם הנאמן שלנו לשם וכן את חתני הרב מו"ה ישעיה (ברדקי) נ"י ודעימיה, ואת הנאמן מו"ה ארי' נ"י, ערך עשרים ב"א הי"ו עם המעות שלויתי פה מאהובינו הספרדים הי"ו גמילות חסד על ג' חדשים לקבור המתים והבדלו החיים להציל את החיים ולהביאם הנה. אוי ואבוי! זה נשאר בלא אשה, וזאת בלא בעל, וזה וזה בלא בנים, ובנים בלא אבות. מעלת הרבנים דק"ק ספרדים הי"ו פה חרדו מאד לקול השמועה כי באה, ועשו מספד רב ואבל כבד, הכריזו ביטול מלאכה בעיר ושיבואו כל הק"ק לבהכ"נ הגדולה הנקראת קהל ציון, הארוכה ורחבה וגדולה מאד. והיה מלאים כל הארבעה בתי כנסיות שלהם. שם ישבנו על הארץ גם בכינו ואמרנו כל קינות שתיקון חצות ושל ט"ב. ושני ימים דרשו הרבנים והחכמים דרושי הספד. אחרי כן בקשו ממני הרבנים ובכללם הרב הראשון לציון נ"י שאדרוש גם אני דרש הספד בבהכ"נ הגדולה, ולא סרבתי שלא להיות בכלל משחז"ל כל המתעצל בהספדו וכו', ומכש"כ בנדון זה שנפטרו בעה"ר כמה וכמה צדיקים ות"ח נ"ע. והתאספו עה"ק אנשים ונשים וטף לבהכ"נ הגדולה. ועזרני עוזר ישראל ית"ש ודרשתי הספד גדול במילי מעלייתא דהספידא, והורדתי בנחל דמעה מכל אחינו בני ישראל הספרדים, והאשכנזים שהיו שם כולם. ונעשה תשובה ויודוי ברבים ונחלשתי ונעלפתי מרוב היגיעה, ברוך הנותן ליעף כח. אגרת ששלח הרה"ג ר' ישראל משקלאב לרב צבי הירש לעהרן ראש הכולל באמסטרדם ולשאר הפקידי הכולל

This past 24th day of Teves, (5597 (1837)), at the time of *Mincha* (afternoon) an intense and terrible earthquake, delivered by He who looks on the earth and it trembles (Psalms 104:32), hit and the shock waves were felt [even] here [in Jerusalem]. It also caused damage to some buildings and courtyards here and the entire city was frightened. Thank G-d, however, no one was hurt. In Shechem buildings fell, including all of the stores, and some sixty people were killed. In the holy Galilee, however, there was woeful suffering! Safed and Tiberias were overturned like [Sodom and Gomorrah]. All of the houses collapsed and crumbled and all of the synagogues of the holy communities of the Sefardim and the Chasidim, and our holy community of Perushim were destroyed. There was not even any trace left of the homes, streets, or market places. Even the wall of Tiberias collapsed. Fire (volcanic lava) came out of the Kineret (Sea of Galilee) and the sea overflowed and flooded the city [of Tiberias]. "Oh that my head were waters, and my eyes a fountain of tears, that I might weep day and night for the slain of the

daughter of my people!” (Jeremiah 8:23) They sent me a list of [all of the pitifully] unclothed survivors of our community. That list did not include those who had traveled with me to Jerusalem or those who had previously left. Due to our many sins, there were many more members of the *kollel* of the Chasidim who were killed. There were only 150 survivors, [many of them] wounded and blemished, some without a hand or a foot. And due to our many sins, most of the *kollel* of the Sefardim were killed. Also many of the great scholarly rabbanim of the *kollel*, their righteous leaders, such as HaRav Avraham Anhori, of blessed memory, and my dearest brother, HaRav Nissim Zerachia Azulai, of blessed memory, and HaRav Chaim Yosef Tzarfati, of blessed memory, [were killed]. May they be bound up in the bond of life. All in all, more than two thousand [Jewish] souls were killed in Safed. Similarly, in the holy city of Tiberias many were killed, due to our many sins. The exception being that many of their Rabbanim, Torah scholars, and leaders survived. Even the extraordinary Rav R. Chaim Abulafia, may his lamp illuminate, was saved. His foot, however, was broken.

My head is like a millstone and my eyes have darkened from the great tragedies, for the living are experiencing starvation and thirst, and rain and snow is falling upon them. There are no protective homes or shelters [for them] on these cold days. Behold, I sent back the members of the community of Safed who had come together with me here and also the most faithful trustee [of the community] and my son-in-law, Rav Yeshaya [Bardaki], and his accompaniment (*u'di'imei*), and also the faithful trustee, *Moreinu HaRav* R. Aryeh, all told some twenty people, may Hashem protect them. I sent with them monies that I had borrowed from my beloved friends, the Sefardim, may Hashem protect them, as a free loan for a period of three months. These funds were designated to bury the dead and to save the living and bring them back here. Woe and alas! This man is now without a wife and this woman is now without a husband! This man or woman are now without children or these children are now without parents! The great local Sefardic rabbanim, may Hashem protect them, became very distraught at receiving the [terrible] news and convened an assembly to deliver heartfelt eulogies and to express their grief. They issued a pronouncement that work was to be forbidden the following day throughout the city and that the entire [Sefardic] community was to gather in their large synagogue which is called “Kahal Tzion”. It is long and wide and very spacious and became filled with all of the members of their four synagogues. There we sat upon the ground and cried and recited all of the *kinos* that are said for *tikun chatzos* (prayers said at midnight which bemoan the present condition of Jewry and beseech Hashem to end the exile and restore the Bais HaMikdash (Temple)) and the *kinos* that are said for *Tisha b'Av*. For two days, the rabbanim and Torah scholars delivered *droshos* (sermons) and eulogies. Afterwards, the rabbanim, including the Rishon L'tzion (Sefardic Chief Rabbi) asked me to deliver a *drosha* and *hesped* in their large synagogue. I didn't hesitate, so as not to violate the statement of our Sages, “He who is slothful to lament a Sage [deserves to be buried alive.]” and most certainly in this situation where so many *tzaddikim* (saints) and *talmidei chachamim* (Torah scholars), who now rest in *Gan Eden*, died. The members of the holy city, men, women and children, assembled in the large synagogue and the Helper of Israel, may His name be blessed, helped me and I was able to deliver an impressive and eloquent eulogy and when I descended, the whole assemblage of our Jewish brethren, Sefardim and Ashkenazim, the entire Jewish community, were left in tears. There was a public outpouring of repentance and confession and I was left very weak and fainted from the exertion. Blessed is He who gives the weary strength. **Excerpt from the letter sent to Rav Tzvi Hirsch Lehren, president of the Kollel Perushim in Amsterdam, and to the other trustees.**

F.

אדוני ידידי קשורי נפשי, חוסו חמולו ורחמו נא על נפשי ועל נפשות פליטת כוללנו שבגליל אשר רובם סבלו גזירת הגוזר ונעשו קרבנות לכפר בעד כל ישראל. ועתה נשארו עלי חובות כל היחידים שהלוינו להם על בטחון בתייהם ועל מה שהיינו מקוים שאותן שנשללו אז בקיץ תקצ"ד יקבלו תשלומין, ועתה נחלשה תקוה זו כי נהרגו גם אלפים ישמעאלים מצפת וחובה עלי לשלם החובות ולהחיות צאן קדשים לרפא ולכבוש החולים השבורים ולהציל הבריאים להלבישם ולהנעילם להושיבם בדירות ולפרנסם. אנא אדוני הושיעו נא, גם אותי באמצעות ספרי פאת השלחן ובית ישראל ששלחתי לחלקם ולהפיצם לאוהבי התורה ולומדיה, כי בעוה"ר כל ספרי וכל אשר היה לי בביתי בצפת נפלו ונתערבבו בצרת צפת ונשארת ערום, הרחמן יעזרני בתוך צרת הרבים. אגרת ששלח הרה"ג ר' ישראל משקלאב לרב צבי הירש לעהרן ראש הכולל באמסטרדם ולשאר הפקידים הכולל

My lord, my friend, whose soul is intertwined with mine. Take pity, be compassionate, have mercy upon my soul and the surviving souls of our *kollel* in the Galilee, for most of them have suffered, from the decree of the One who makes decrees and have become sacrifices to atone on behalf of all of Israel. As of now there is no hope of ever repaying all of the personal debts which we incurred on their behalf, using their homes as collateral. Furthermore, we have no hope of receiving payment from the plunderers of the summer of 5594 (1834), as thousands of the Moslems of Safed have also been killed. Consequently, it lies solely upon my [shoulders] to repay the debts and to breathe new life into the holy flock, i.e. to heal and bind the wounds of the sick and broken and to rescue the healthy and to clothe and shod them, to provide housing for them and sustenance. Please, my lords, rescue us! I also have a personal request that you save me through the distribution of the copies of my *sefer P'as HaShulchan U'Bais Yisrael* which I sent you to be distributed to those who love and study Torah, for through our many sins, all of the copies of my *sefer* which I had in my home in Safed have become part of the rubble of that troubled city and I now remain total barren. The Compassionate One shall only help me in the midst of the many troubled [of Israel]. **Excerpt from the letter sent to Rav Tzvi Hirsch Lehren, president of the Kollel Perushim in Amsterdam, and to the other trustees.**

G.

ר' ישראל זצ"ל לא חזר בגלל סיבות שונות לצפת הוא התישב בירושלים עם משפחתו, משם ניהל את העדה אשכנזית בארץ. פה אחד מינו אותו רב עדה האשכנזית. וגם יהודים וגם הגויים כיבדו אותו מאד מאד. רבי ישראל זצ"ל היה רב ומנהיג רוחני ובעצמו דרש בכל שבת ואמר חידושי תורה. הוא היה גם המביא ומוציא את היהודים בעניני חומר, הגויים האמינו לו והלוו לו כסף רב בכל עת צורך. ומכיוון שהיה כבר זקן ושבע צרות לקח לו לעזר את חתנו רבי ישעיה ברדקי זצ"ל שמילא את מקומו אחרי פטירתו. . . . בראשית הקיץ שנת תקצ"ט הלך רבי ישראל זצ"ל לטבריה להתרפא במעינותיה ושם נפטר ביום ט' בסיון תקצ"ט. הוא נקבר בטבריה ומקום קבורתו לא ידוע עד היום הזה. תולדות הרה"ג ר' ישראל משקלאב אשר בהקדמה לספר פאת השלחן

Due to various factors, Rabbi Yisrael did not return to Safed, but settled together with his family in Jerusalem. From there, however, he led the Ashkenazic community of [all of] Eretz Yisrael. He was unanimously chosen as the official Rav of the Ashkenazic community. Both Jews and Gentiles honored him exceedingly. Rabbi Yisrael was their Rav and spiritual guide and delivered *droshos* every Shabbos and expounded *Chidushei Torah* (novel Torah insights). He [also] took the leadership role in financial matters. The Gentiles trusted him and loaned him great amounts of money whenever he needed it. Now since he was already older, having borne the toll of the accumulated suffering that he had experienced, he took as his assistant his son-in-law, Rabbi Yeshaya Bardaki, of blessed memory, who later succeeded him after his death. . . . At the

beginning of the summer of 5599 (1839), Rabbi Yisrael, of blessed memory, traveled to Tiberias to be healed through its [hot] springs. It was there that he passed away on the ninth of Sivan, 5599 (1839). He was buried in Tiberias but the location of his grave, to this day, is not known. **Biography of R. Yisrael of Shklov by Rav Binyamin Mintz, printed in the introduction to the Sefer P'as HaShulchan**

H.

ובר"ח שבט שנת תקצ"ז הכניסו בה את ספרי התורות בשמחת נפש בהודות והלל לד' אשר שמחם מעט, אחרי היגון הגדול והתוגה שהגיע להם בחרבן ערי הגליל. ובח' אייר שנת התקצ"ז שלחו את הרב ר' אהרן זעליג אשכנזי לטרוח בדבר בנין בית הכנסת ושאר בנינים שהיה בחפצם להציב על מקום החורבה הנזכר ולאסוף נדבות עליהם, ואז נשלחו גם ר' צבי הירש והרב ר' נטע בהגאון ר' סעדיה, ועל ידם החזיק הגאון ר' דוד מילדולא הרב הפורטוגזי אשר בק"ק לונדון והגאון ר' אלחנן ראזענשטיין האבד"ק ברלין, עם תעודת השר הצדיק ר"מ מוטיפיורי, שבעיניו ראה בהיותו בשנת תקצ"ט בירושלם כי כנים הדברים, ובשנת תרי"ד עלתה בידם ע"י גבאי עיה"ק ר' ארי' ב"ר ירחמיאל חתנו של רש"ז שפירא, ור' מרדכי בהרב ר"ז צורף ויבנו את הביהמ"ד החדש שערי ציון ועשרה בתים לתורה וישיבות ובית הכנסת אורחים, ז' בורות ומרתפים שני בתי טבילה ועוד עשרה בתים ואחד עשר חניות לצד רחוב היהודים. אך עם כל יגיעתם לא צלחה בידם עוד להשיג רשיון על בנין בית הכנסת הגדול, כי במלך הסולטאן עבדול מאג'יד בשנת הת"ר ליצירה נשתנו עוד סדרי הממשלה ונלחמו חילו הגדול עם צבא חיל אנגליטירא, ויצורו על מבצר עכו וילכדוה בשנת תר"א ליצירה וכל חיל אברהים פאשא נפוצו וישבו כל מדינות אה"ק וסוריא תחת ידי ממשלת התוגר כבראשונה ולא נשאר תחת ידי מלך מצרים. רק ארץ מצרים ומדינות אפריקה וכוש ונוביה וכל יגיעתם להגיע רשיון על בנין בית הכנסת היה לשוא כי לא הגיעוהו מהוד מלכותו אשר בקושטא. אולם בשנת תרט"ו עבר בדרך מקרה שר בריטאני אחד לורד נאפיר ממדינת אנגליא אשר נעתר לבקשת הרב ר' אריה ביום ז' לחול המועד סוכות לבקר את בתי המדרשות, וישא עיניו על המקום החרב הזה ובהודע לו כי לא יעצור כח להשיג רשיון מאת השולטון יר"ה על בנין בית הכנסת רשם זאת בפנקסו לבקש זאת בשם ממשלת אנגליא ונתגלגל זכות ע"י זכאי שנתן הרשיון הזה להשר הצדיק מונטיפיור בדרך עברו לאה"ק, וכעשר שנים בטרם בא עת בית ד' ההוא להבנות היתה יד ד' אל הגביר ר' יחזקאל ראובן לנדור על הבית ההוא שלשת אלפים וארבע מאות אדומים זהב ויצו על זה לבניו הגבירים ר' משה ור' ששון מבאגדאד למלאות דברי צואתו . . . לבנות את בית אלקים ובבוא האדריכל מטעם השלטן לחזק את בדקי הר הבית נעתר לבקשת הרב ר' אריה הנ"ל ופקד על עושי המלאכה לבנותו לפי התמונה שהראה אותם ונגמר הבנין המפואר הזה בשנת תרכ"ד ליצירה. ס' תולדות חכמי ירושלם, ר' אריה פרומקין

On *Rosh Chodesh Shevat* (the first of the month of Shevat), 5597 (1837), they brought in the *Sifrei Torah* [to the great synagogue, "Menachem Tzion,"] with gladness of heart and an outpouring of thanksgiving and praise to Hashem who has bestowed upon them some level of joy after the great sorrow and grief which they [had only recently] experienced through the destruction of the cities of the Galilee. On the eighth of Iyar, 5597 (1837), they sent Rav Aharon Zelig Ashkenazi to make the effort to see to it that the other buildings planned on the site of the *Churva* would be built and to collect the necessaries funds to finance the [building campaign]. At the same time they also sent Rav Tzvi Hirsch and Rav Nota, the son of the Gaon R. Sadyah [to complete this project]. They were helped by HaGaon R. David Mildula, the Chief Rabbi of the Portuguese congregation of London and HaGaon Rav Elchonon Rosenstein, the head of the Rabbinic court (*Av Bais Din*) in Berlin, as well as by letters of recommendation written by the *tzaddik* Sir Moses Montefiore, who saw first hand, on a visit to Jerusalem, the earnest need of this undertaking. In the year 5614 (1854), through the efforts of the trustees of the holy city, Rav

Aryeh b. R. Yerachmiel, the son-in-law of Rav Shlomo Zalman Shapiro, and Rav Mordechai b. Harav Zalman Tzoref, they finally experienced success and built a new *Bais Medrash* (study hall) named “Shaarei Tzion” and ten houses to be used for the study of Torah and for *yeshivos* [for educating younger students] and a guest house [for wayfarers]. They also built seven cisterns and cellars and two mikvehs. In addition, they built ten houses and eleven stores which faced the *Rechov HaYehudim* (lit. the Jews’ street). But despite all of their efforts they weren’t able to receive official sanction to build a large [and stately] synagogue (*Bais HaKnessess HaGadol*), for soon after Sultan Abdul Majid began his reign in the year 5600 (1839), there was a change of government as [the Turkish Sultan’s] army together with the British army laid siege to the fortress of Acco and captured it, with the entire army of Ibrahim Pasha scattering in retreat. Thus Eretz Yisrael and Syria once again came under the jurisdiction of the Turkish Sultan. Only Egypt, North Africa, Ethiopia and Sudan were still under the jurisdiction of [Muhammad Ali Pasha,] the king of Egypt. Consequently, all of their efforts to receive official permission [from Muhammad Ali Pasha] to build a [large] synagogue came to naught and they weren’t able to receive such permission from the Sublime Porte in Constantinople. However, in the year 5615 (1854), on *Chol HaMoed Sukkos*, on the seventh day, (*Hoshana Rabbah*) it so happened that a British official, Lord Napier, acquiescing to the pleas of Rav Aryeh [b. R. Yerachmiel, the son-in-law of Rav Shlomo Zalman Shapiro] visited the *botei midroshos* (study halls) and then cast his eyes on the ruins [the site of what would become the great synagogue]. When he was told that they couldn’t receive official sanction from the Sultan to build a synagogue there, he made a note in his journal to put in such a request [to the Sultan] in the name of the British government. Hashem brings about good things through meritorious people and the official document of the Sultan, granting them permission to build, was handed over directly to the *tzaddik* Sir Moses Montefiore, as he was passing through Constantinople on his way to the Holy Land. It took another ten years, however, before this House of G-d was actually built. Hashem inspired the philanthropist, R. Yechezkel Reuven, to donate on behalf of [building] this synagogue a sum of 3,400 *adumim* (lit. red coins) of gold and [R. Yechezkel Reuven then] ordered his sons, the philanthropists R. Moshe and R. Sasson of Baghdad to fulfill his will to build this House of G-d. And when the Sultan’s appointed architect came to Jerusalem to strengthen the breaches on the Temple Mount, he acceded to the request of the above mentioned Rav Aryeh and ordered the workers to build it according to the plans which he showed them. This glorious building was completed in the year 5624 (1864). **Toldos Chachmei Yerushalayim, R. Aryeh Frumkin**